

The facts

Het kippenhok, revisited

Is biologisch eten gezonder? Mogelijk wel, maar die conclusie uit een onderzoek van onder meer WUR mocht volgens Zembla niet worden getrokken. Klopt dat wel? In de rubriek Facts checken we het.

In de reportage 'Het Kippenexperiment', die BNN/Vara op 22 oktober uitzond, staat het onderzoek 'Biologisch Gezonder?' uit 2007 centraal. Een consortium van instituten (WUR, TNO, Rikilt, Louis Bolk Instituut) poogde aanwijzingen voor mogelijke gezondheidseffecten van biologisch voedsel te vinden. De studie met kippen, als stand-in voor de mens, toetste de effecten van gangbaar tegenover biologisch voer.

De kwestie

Volgens Zembla zijn onder druk de wetenschappelijke conclusies van de kippenstudie aangepast. Dat is een ernstig verwijt.

Onderzoeksleider Machteld Huber (destijds Louis Bolk Instituut) vertelt in Zembla dat zij bij de presentatie van het eindrapport aan toenmalig landbouwminister Gerda Verburg moest zeggen dat er geen conclusies konden worden getrokken uit de resultaten. Daar was zware druk van TNO, ze neemt het woord chantage in de mond, aan vooraf gegaan.

De feiten

De kippenstudie studie is dubbelblind uitgevoerd. Pas toen het rapport al vrijwel af was, werd (bij de onderzoekers) bekend welke kippen welk voer hadden gekregen. De kippen op gangbaar voer groeiden iets beter. Na een verstoring van het immuunsysteem

reageerde het immuunsysteem van de 'biologische kippen' krachtiger. Ook hun inhaal-groei was sneller. Het rapport concludeert dat aan die bevindingen geen gezondheidseffecten kunnen worden verbonden. Daar is het wetenschappelijke bewijs te mager voor. Daar is Huber het mee eens, laat ze desgevraagd weten.

'De studie laat naar mijn mening zien dat er aanwijzingen zijn dat biologisch gezonder is en dat vervolgonderzoek daarom wenselijk is'

De onenigheid begint bij de interpretatie van de gevonden verschillen. 'De vraag is of inhaal-groei een gezondheidsfenomeen is of niet', licht Huber toe. Zij is arts. 'In de medische wereld is dat wel zo. Het onderzoek was niet bedoeld om beter kippenvoer te ontwikkelen, we zochten naar indicaties van

effecten van biologisch voedsel op de mens. De studie laat naar mijn mening zien dat er aanwijzingen zijn dat biologisch gezonder is en dat vervolgonderzoek daarom wenselijk is. Dat had ik bij de presentatie willen zeggen. Maar TNO en WUR vonden die conclusie te voorbarig. Ik mocht geen conclusie trekken waarin het woord gezondheid voorkomt.' Volgens Huber was door die conclusie vervolgonderzoek van de baan. Maar dat is te kort door de bocht, blijkt uit een reactie van het ministerie van LNV op de Zembla-uit-zending. Vanwege de onenigheid over de interpretatie van de studie, vroeg toenmalig minister Verburg de Gezondheidsraad om advies. Die adviseerde dat het door de onderzoekers voorgestelde vervolgonderzoek 'minder wenselijk' was. Zembla laat dit feit onvermeld. De minister trok vervolgens de stekker eruit. 'Pijnlijk, en eigenlijk schandalig dat het zo gelopen is', zegt Huber over de gang van zaken. 'We zijn nu 13 jaar verder. We zouden zoveel verder zijn geweest als er wel vervolgonderzoek was gedaan.'

Het oordeel

De conclusies van de kippenstudie zijn niet aangepast, zoals Zembla beweert. De resultaten geven wel aanleiding voor nadere studie. Dat is er op advies van de Gezondheidsraad niet gekomen. Overigens komt dat vervolgonderzoek er mogelijk alsnog, laat LNV weten naar aanleiding van de Zembla-reportage. ^{RK}